

26 A:4

Enbart den omständigheten att ny fastighetsindelning kommer till stånd inom en äldre till allmän va-anläggning ansluten enhet, har inte ansetts berättiga till uttag av ny eller ytterligare anläggningsavgift.

E.C. äger fastigheterna V 5 och V 6 i Torekov, Båstads kommun. Fastigheterna ligger inom verksamhetsområdet för kommunens allmänna va-anläggning och är anslutna till denna.

V 6 bildades genom avstyckning år 1982 från V 5. På V 5 finns sedan tiden före avstyckningen ett bostadshus med en lägenhet. Efter avstyckningen uppfördes på V 6 enligt byggnadslov, som meddelats den 30 mars 1982, ett fritidshus med en lägenhet. V 5 och V 6 har gemensamma förbindelsepunkter med samma lägen som gällde för den odelade fastigheten, vilken sedan länge haft anslutning till kommunens anläggning.

Genom räkning den 15 april 1982 påförde kommunen E.C. anläggningsavgift för V 6 med 19 549 kr. Räkningen är betald.

Den debiterade avgiften var beräknad enligt 1982 års va-taxa. Enligt 5 § 1 mom taxan skulle anläggningsavgift för bostadsfastighet utgå med en grundavgift inkluderande en lägenhet, en servisavgift och en tilläggsavgift för varje lägenhet utöver den första. I 5 § 4 mom va-taxan föreskrevs för det fall att om- eller tillbyggnad utfördes på fastigheten att tilläggsavgift enligt 1 mom skulle erläggas för tillkommande lägenheter. Taxan innehöll vidare i 5 § 5 mom en föreskrift om oducerat uttag av ny anläggningsavgift i s k storsaneringsfall, dvs. fall där nybebyggelse föregåtts av sådan planändring som medfört att fastighetsindelningen omändrats väsentligt samt planändringen, den ändrade fastighetsindelningen eller nybebyggelsen medfört att va-ledningsnätet behövt byggas om och nya förbindelsepunkter behövt upprättas.

E.C. yrkade vid Va-nämnden förpliktande för kommunen att till henne återbetala den för V 6 erlagda anläggningsavgiften minskad med taxeenlig tilläggsavgift för en lägenhet eller 12 882 kr jämte ränta enligt 5 § räntelagen från den 15 maj 1982 tills betalning sker. Hon anförde: Förutsättningarna för uttag av anläggningsavgift för nybildade fastigheter är angivna i 5 § 5 mom va-taxan. Bestämmelsen ger inte stöd för det avgiftsuttag som skett beträffande V 6. Tillämplig bestämmelse är i stället 5 § 4 mm va-taxan enligt vilken endast avgift för tillkommande lägenhet skall tas ut. Ett avgiftsuttag i enlighet med den sistnämnda

bestämmelsen är också förenlig med va-lagens regel om skälig och rättvis avgiftsfördelning, eftersom avgiften blir densamma som om stamfastigheten i odelat skick bebyggt med ytterligare en lägenhet. Anslutningen av V 6 till kommunens va-nät har inte inneburit några kostnader för kommunen. Redan vid utbyggnaden av va-nätet i det området där fastigheten ligger torde kommunen ha betingat sig full kostnadstäckning genom de anläggningsavgifter som togs ut av då existerande fastigheter. När som i detta fall förtätning sker av ett med va redan utbyggt område uppkommer därför ett överskott för kommunen om nya grundavgifter tas ut.

Kommunen bestred E.C:s talan och anförde: Varje fastighet som ansluts till allmänna va-anläggningen skall bidra till kostnaderna för anläggningen genom att erlägga grundavgift. Genom grundavgiften beaktas den grundläggande nytta en fastighet – i fastighetsbildningslagens och därmed va-lagens bemärkelse – med en lägenhet har av anslutningen oberoende av tomtstorleken och omfattningen av bebyggelsen på fastigheten. Denna grundläggande nytta består i själva tillgången till den allmänna anläggningen, möjligheten att när som helst få vatten i tillräcklig mängd och möjligheten att när som helst bli kvitt avloppsvattnet genom utsläpp i kommunens ledning. Just genom avstyckningen frigörs denna nytta från sambandet med motsvarande nytta för ursprungsfastigheten. Servisavgiften avser att täcka den genomsnittliga kostnaden för att förse en fastighet med va-serviser. I detta fall har servisavgift inte tagits ut eftersom V 6 har gemensamma serviser med stamfastigheten. – E.C. synes anse att anläggningsavgift för nybildad fastighet inte – bortsett från avgift för tillkommande bebyggelse – kan tas ut i annat fall än som avses i 5 § 5 mom va-taxan. Det saknas fog för ett sådant motsatsslut. Bestämmelsen ger uttryck för vad tredje lagutskottet uttalade under riksdagsbehandlingen av förslaget till va-lagen angående möjligheterna att ta ut ny avgift vid mera omfattande saneringar. Den tillåter inte några som helst slutsatser om avgiftsuttag i fall där varken bebyggelse- eller lednings-sanering är i fråga. – Den av E.C. åberopade bestämmelsen i 5 § 4 mom va-taxan är inte tillämplig. Bestämmelsen reglerar inte något annat än vad den utsäger, nämligen uttag av tilläggsavgift då bebyggelsen utökas på ansluten fastighet – fastighet i fastighetsbildningslagens och va-lagens bemärkelse. Den skulle vara tillämplig om i nuläget ytterligare bebyggelse tillkom på stamfastigheten eller avstyckningen. Däremot kunde den inte vara omedelbart tillämplig, då avstyckning skedde och styckningslotten bebyggdes. Då var liksom i andra avstyckningsfall att tillämpa 5 § 1 mom med iakttagande

dels av grundprincipen i rättspraxis att det alltid måste bedömas i vad mån avgift kunde anses erlagd för avstyckningen genom avgift som tagits ut för ursprungsfastigheten, dels av hur denna grundprincip i likartade fall praktiskt tillämpats i rättspraxis. Det är väsentligt att avgiftsuttag enligt va-lagen och taxan hänför sig till fastighet i nyss angiven mening. Det sägs i sammanhang som här är aktuellt ofta att "ett streck på en karta" väl inte kan ha så stor betydelse i fråga om avgiftsuttag. Men genom strecket tillkommer en ny fastighet, för vilken enligt lagen och taxan avgifter kan påföras. I detta fall har V 6 tillkommit och den enligt taxan för fastighet utgående grundavgiften kan inte anses erlagd genom avgift som betalats för ursprungsfastigheten och som enligt gängse principer nu tillgodoräknas stamfastigheten. Grundavgift skall således utgå för fastigheten V 6. Enligt E.C. är ett till en tilläggsavgift begränsat avgiftsuttag förenligt med 26 § va-lagen, eftersom avgiften då blir densamma som om stamfastigheten i odelat skick bebyggts med ytterligare en lägenhet. Med samma slag av hypotetiskt resonemang kan man säga att med kommunens sätt att debitera avgiftsuttaget för V 6, såvitt den omtvistade grundavgiften angår, blir detsamma som om fastigheterna anslutits i delat skick. – Kostnadsaspekten eller möjligheten för kommunen att genom anläggningsavgifter få önskad täckning för sina anläggningskostnader får inte glömmas bort. Anläggningsavgifter tas inte ut områdesvis till täckande helt eller delvis av varje särskilt områdes anläggningskostnad. Anläggningsavgifterna motsvarar en genomsnittlig kostnad för att förse inte bara befintlig utan också tillkommande bebyggelse inom verksamhetsområdet med anordningar för vatten och avlopp. Områden där va-kostnaderna är höga relativt sett subventioneras av områden med relativt låga kostnader. Det kan sålunda förekomma, om avgiftsuttaget syftar till full kostnadstäckning, att fastigheterna inom ett visst bebyggelseområde får bära större kostnadsandel än som svarar mot kostnaderna för att förse befintlig och tillkommande bebyggelse inom just det området med va utan att ett sådant avgiftsuttag strider mot va-lagen. En anläggningstaxa, som ju grundas på kännedom om kostnaderna för att ordna va för vissa typområden, kalkyleras inte med hänsyn enbart till visst befintligt fastighetsbestånd utan med beaktande av föreliggande och bedömda förtätningmöjligheter. Därav följer att utrymme finns för uttag av en sådan per fastighet utgående avgift som grundavgiften i förevarande fall. Sammanfattningsvis görs gällande att avgiftsuttaget i förevarande fall är väl förenligt med 26 § va-lagen. – Kommunen vitsordar skäligheten i och för sig av fordrad ränta.

Va-nämnden yttrade:

Fastigheten V 6 har bildats genom avstyckning från den till kommunens va-anläggning redan tidigare anslutna fastigheten V 5. Att ny fastighetsindelning kommer till stånd inom en äldre ansluten enhet utgör i sig inte en sådan omständighet som enligt va-lagens grundsatser skall beaktas vid avgiftsfördelning. Av betydelse är däremot om de ursprungliga förhållandena ändrats i något avseende som medfört att nyttan av anslutning till va-anläggningen ökat eller att va-kollektivet vållats särskild anläggningskostnad. I förevarande fall har förhållandena inte ändrat i vidare mån än att genom nybebyggelsen på V 6 ytterligare en lägenhet tillkommit. Den härigenom uppkomna nyttoökningen beaktas genom taxeenligt uttag av tilläggsavgift för den tillkommande lägenheten. I övrigt måste de faktorer som enligt lag och tillämplig va-taxa är bestämmande för uttag av anläggningsavgift anses beaktade redan vid den fördelning av bidragsskyldigheten till kommunens anläggning som skedde när V 5 anslöts till anläggningen. Utrymme för uttag av anläggningsavgift för V 6 utöver nyssnämnda tilläggsavgift har således ej förefunnits och E.C. är följaktligen berättigad att i påyrkad omfattning återfå erlagd avgift jämte ränta.

Va-nämnden förpliktade kommunen att till E.C. utge 12 882 kr jämte ränta enligt 5 § räntelagen från den 15 maj 1982 tills betalning sker.

Beslut: 1987-12-30, BVa 121

Mål nr: Va 7/85